

ABSTRACT

FRANCE IN THE CONTEMPORARY PERIOD: FROM THE EMPIRE TO THE SOCIAL DISORDER

Jiradej Mahawannakij

We can consider France as a “melting pot” of multi-race residents. France keeps its identity – a plural society – without any social disorder for very long time. However, social problems, nowadays, often occur in this society.

This article explains about the starting point of the social diversity in France, which took a clear form since the eighteenth century. The social diversity is considered underlying causes at many social problems to France in a present time.

In this article, the author discusses these cases in contemporary France which are 1) the referendum against the European Constitution 2) the riot in 2005, including a chronology of main events and key flashpoints 3) the enactment of new employment law for the first time called “Contrat Première Embauche” by showing how they can be explained by the existence of social diversity

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิ สู่ความแตกแยกของสังคม? ¹

จิรเดช มหาวรรณกิจ

บทนำ

ความหลากหลาย (diversity) และความเป็นเอกภาพ (unity) ดูจะเป็นคำสองคำที่ไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ ทว่าในทางปฏิบัติเรากลับมองเห็นหลายๆ กรณีที่คำทั้งสองสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรือความแตกแยก ดังที่หลายๆ ท่านคงเคยได้ยินเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกาว่าเป็นประเทศที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของผู้คนหลากหลายเชื้อชาติมากที่สุดในโลก คำกล่าวอ้างดังกล่าวคงจะไม่ผิดจากความเป็นจริงนัก แต่ความหลากหลายทางเชื้อชาติไม่ค่อยได้สร้างปัญหาให้กับสหรัฐอเมริกามากนัก (จะมีก็แต่ปัญหาระหว่างคนขาวกับคนผิวสี) เพราะสังคมสหรัฐอเมริกามีลักษณะเหมือน 'หม้อหลอม' (melting pot) ที่หลอมรวมคนหลายเชื้อชาติเหล่านั้นให้รวมกันเป็นหนึ่งได้ นั่นคงจะสะท้อนค่านิยมการอยู่ร่วมกันด้วยความประนีประนอมได้เป็นอย่างดี

¹ บทความนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการนำเสนอโครงการนิทรรศการจุฬาฯ วิชาการประจำปี 2548 ของนิสิตชั้นปีที่ 4 ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ ซึ่งผู้เขียนดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้านิสิตภาควิชาความสัมพันธ์ในขณะนั้น และเป็นผู้รับผิดชอบการนำเสนอปัญหาการจลาจลภายในประเทศฝรั่งเศส ส่วนภาพที่อ้างอิงในบทความนี้ทั้งหมดมาจาก <http://news.bbc.co.uk>

อย่างไรก็ดี ประเทศในแถบยุโรปก็ไม่ได้หนีหน้าสหรัฐอเมริกาในเรื่องของความหลากหลายทางเชื้อชาติ เพราะมีคนจำนวนไม่น้อยที่อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ในยุโรป โดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศฝรั่งเศสก็ถือได้ว่าเป็นแหล่งรวมของผู้คนอพยพหลายเชื้อชาติ (และหลายศาสนา) ซึ่งเคยอยู่ร่วมกันอย่างค่อนข้างมีเอกภาพเสมอมา แต่ในยุคปัจจุบันนี้สถานการณ์ความวุ่นวายที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์และข่าวต่างประเทศในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาคงทำให้เราต้องหันมาตั้งคำถามกันใหม่ว่าลักษณะพหุสังคม (plural society) ของฝรั่งเศสเริ่มแตกร้างแล้วหรือ และรอยร้าวนี้อาจนำไปสู่ปัญหาอื่นใดได้อีกบ้าง

ภายในบทความนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงปัญหาทางสังคมของฝรั่งเศสในยุคปัจจุบัน นับตั้งแต่ปัญหาทางประวัติศาสตร์ เรื่อยมาจนถึงการจลาจลครั้งใหญ่เมื่อปลายปีที่ผ่านมา จนมาถึงเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2006

สังคมแห่งยุโรป: จุดเริ่มต้นของความหลากหลายทางสังคม

ประเทศฝรั่งเศสนั้นมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและถือเป็นหนึ่งในตัวแสดงหลักของระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในทวีปยุโรป การแข่งขันในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) ช่วงศตวรรษที่ 18 ได้ผลักดันให้ ผู้นำฝรั่งเศสออกล่าเมืองขึ้นหรืออาณานิคมเพื่อแสวงประโยชน์จากทรัพยากรและแรงงานพลเมืองของดินแดนต่างๆ (โดยเฉพาะในสมัยของจักรพรรดินโปเลียน) ในการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศของตน ดินแดนที่ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกาตอนเหนือ เช่น ตูนิเซีย โมร็อกโก แอลจีเรีย และในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หรืออินโดจีน) เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เป็นต้น โดยอาณานิคมเหล่านี้ได้รับเอกราชและมีสิทธิปกครองตนเองหลังจากการต่อสู้เรียกร้องอัน

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

ยาวนาน ทว่าในปัจจุบันนี้ฝรั่งเศสก็ยังคงมีอาณานิคมอยู่ โดยดินแดนอาณานิคมบางส่วนถูกเปลี่ยนสถานะไปเป็น ดินแดนและเขตการปกครองโพ้นทะเล (Départements et territoires d'outre-mer: DOM-TOM) เช่น เฟรนช์เกียนา (French Giana) ในทวีปอเมริกาใต้ กัวเดอลูป (Guadeloupe) ในทะเลแคริบเบียน แดปเฟรนช์-โพลินีเซียน (French- Polinisia) ในมหาสมุทรแปซิฟิก เป็นต้น ดินแดนเหล่านี้อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลฝรั่งเศส และมีสิทธิเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของประเทศฝรั่งเศส (เช่นการใช้เงินสกุลยูโร) เมื่อดินแดนอาณานิคมเหล่านี้ได้รับเอกราช รัฐบาลฝรั่งเศสถือเป็นภาระสำคัญในการช่วยเหลือและบำรุงประเทศเหล่านี้ให้มีเสถียรภาพโดยการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เศรษฐกิจและสังคม เช่น การให้เงินช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจ การเสริมสร้างความร่วมมือและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างดินแดนเหล่านี้โดยจัดให้มีวันประชาคมผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศสโลก (la Francophonie) ขึ้นเป็นประจำทุกปี และที่สำคัญคือการให้สิทธิแก่ประชาชนในอาณานิคมในการเข้าไปตั้งรกรากอยู่ในประเทศฝรั่งเศสได้อย่างถาวร นั่นจึงทำให้เกิดกระแสการอพยพครั้งใหญ่ของชาวต่างชาติเข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ผสมผสานในช่วงหลังสงครามโลกทั้งสองครั้ง ได้เกิดภาวะขาดแคลนแรงงานเนื่องจากชายฉกรรจ์จำนวนมากซึ่งถูกเกณฑ์ไปเข้าร่วมสงครามต้องบาดเจ็บและล้มตายไปเป็นจำนวนหลายล้านคน จึงทำให้รัฐบาลฝรั่งเศสต้องรับกระแสผู้อพยพชาวต่างชาติ เช่น เบลเยียม โปแลนด์ อิตาลี แอฟริกาตอนเหนือ และอินโดจีน เข้ามาเป็นจำนวนมากเพื่อเป็นการสร้างงานและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ

เราอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการอพยพของชาวต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศฝรั่งเศสนั้นเกิดขึ้นเป็น 2 ระลอกใหญ่ๆ กล่าวคือครั้งแรกในช่วงทศวรรษ 1920 (หลังสงครามโลก) และอีกครั้งหนึ่งในช่วงทศวรรษ 1990 (หลังจากการผ่อนปรนนโยบายการเข้าเมือง)

ทว่าในปี 1974 วิกฤตเศรษฐกิจโลกอันเกิดจากความขาดแคลนในอุปทานน้ำมัน (เรียกกันว่า Oil shock ในปี 1973) ส่งผลให้รัฐบาลฝรั่งเศสภายใต้ประธานาธิบดีวาเลรี ชีสการ์ เดสแต็ง (Valérie Giscard d'Estaing) ประกาศยุติการรับผู้อพยพเข้ามาในประเทศอย่างเป็นทางการ แต่จะให้สิทธิพิเศษเฉพาะในกรณีที่เป็นการอพยพเข้ามาเพื่อพำนักร่วมกับครอบครัว (family unification) และกรณีของการลี้ภัย (asylum) เท่านั้น คงเป็นการยากหากเราต้องการจะทราบจำนวนที่แท้จริงของชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในฝรั่งเศส เพราะผู้อพยพจำนวนไม่น้อยได้แปลงสัญชาติเป็นฝรั่งเศสไปแล้ว (naturalisation) (ปรากฏว่าชาวต่างชาติจำนวน 1/3 ที่อยู่ในฝรั่งเศสถือสัญชาติฝรั่งเศส และจำนวนของผู้แปลงสัญชาติก็เพิ่มมากขึ้นทุกๆ 10 ปี) หรือไม่ลูกของชาวต่างชาติที่เกิดในฝรั่งเศสก็ได้รับสัญชาติฝรั่งเศสโดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตามก็ดียังมีการสำรวจจำนวนประชากรต่างชาติอย่างสม่ำเสมอโดยสถาบันสถิติและการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์แห่งชาติ (Institut National de la Statistique et des Études économiques หรือ INSEE) จากตารางถัดไปจะชี้ให้เห็นว่าจำนวนชาวต่างชาติในฝรั่งเศสในช่วงตั้งแต่ปี 1975 ถึงปี 1999 เพิ่มขึ้นราว 400,000 คน โดยในจำนวนนี้สัดส่วนของผู้อพยพจากทวีปแอฟริกา เอเชีย อเมริกาและโอเชียเนียได้เพิ่มขึ้นทุกปี

ตารางที่ 1 จำนวนผู้อพยพแบ่งตามประเทศที่ถือสัญชาติเดิม

	1975	1982	1990	1999	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	จำนวนสุทธิ
ยุโรป	67.2	57.3	50.4	44.9	1 934,144
สเปน	15.2	11.7	9.5	7.3	316,232
อิตาลี	17.2	14.1	11.6	8.8	378,649
โปรตุเกส	16.9	15.8	14.4	13.3	571,874

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

โปแลนด์	4.8	3.9	3.4	2.3	98,571
ประเทศอื่นๆ	13.1	11.7	11.4	13.2	568,818
แอฟริกา	28.0	33.2	35.9	39.3	1,691,562
แอลจีเรีย	14.3	14.8	13.3	13.3	574,208
โมร็อกโก	6.6	9.1	11.0	12.1	522,504
ตูนิเซีย	4.7	5.0	5.0	4.7	201,561
ประเทศอื่นๆ	2.4	4.3	6.6	9.1	393,289
เอเชีย	3.6	8.0	11.4	12.8	549,994
ตุรกี	1.9	3.0	4.0	4.0	174,160
อินโดจีน	0.7	3.0	3.7	3.7	159,750
ประเทศอื่นๆ	1.0	1.9	3.6	5.0	216,084
อเมริกาและโอเชียเนีย	1.3	1.6	2.3	3.0	130,394
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	
จำนวนสุทธิ	3,887,460.0	4,037,036.0	4,165,952.0	4,306,094.0	4,306,094

* อ้างอิงจาก: สถาบันสถิติและการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์แห่งชาติ ของประเทศฝรั่งเศส
(<http://www.insee.fr>)

นอกจากนั้น ในแต่ละปียังมีแรงงานและผู้อพยพที่เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก² (ในปี 2005 มีประมาณ 200,000 ถึง 400,000 คน) เช่นในกรณีของเรือ East Sea ซึ่งถูกจับกุมในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2001 บนเรือดังกล่าวมีผู้อพยพชาวเคิร์ด (Kurds) ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศซีเรียราว 900 คน

² และในแต่ละปียังมีแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายเข้ามาในประเทศอีกราว 100,000 คน

เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลฝรั่งเศสเริ่มหันมาตระหนักว่าขณะนี้ฝรั่งเศสกำลังเป็นช่องทางส่งผ่าน (transit country) สำหรับ ผู้ลี้ภัยและผู้อพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมุ่งหน้าไปยังสหราชอาณาจักรหรือ ยุโรปตอนเหนือ ปรากฏการณ์ดังกล่าวยังทำให้ประเทศเพื่อนบ้านของฝรั่งเศส เช่น สหราชอาณาจักร และอิตาลี ต้องหันมาคุมเข้มเรื่องนโยบายการรับคนเข้าเมือง (immigration policy) อีกด้วย

ผู้อพยพส่วนใหญ่ในฝรั่งเศสอาศัยอยู่ที่บริเวณชานกรุงปารีส หรือที่ภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า banlieue (บ็องลิเยอ) และมีอีกจำนวนหนึ่งที่อาศัยอยู่กระจัดกระจายในแถบชนบท แต่เดิมนั้นผู้อพยพที่เข้ามาที่นี่เพื่อมาชดเชยอุปทานแรงงาน ทว่าในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่จะมาจากการเข้าไปอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัว อาชีพของบุคคลเหล่านี้โดยหลักแล้วคือการใช้แรงงาน เช่น ในการก่อสร้าง อุตสาหกรรมรถยนต์ และการบริการ นั่นก็หมายความว่าผู้อพยพส่วนใหญ่มักจะประสบกับปัญหาการไม่ได้รับการจ้างงานในตำแหน่งสูงๆ นั่นเอง นอกจากนี้ปัญหาหลักๆ ที่ผู้อพยพต้องประสบคือความยากลำบากในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ (cultural difficulties) เช่น ศาสนา มาตรฐานความประพฤติ และโครงสร้างทางสังคม เพราะสิ่งแวดล้อมใหม่นี้ขัดแย้งกับบรรทัดฐานในสังคมเดิมของตนเอง ซึ่งความยากลำบากในการปรับตัวตรงนี้อาจทำให้หลายๆ คนแสดงความไม่พอใจออกมาอย่างชัดเจนในรูปแบบของการใช้ความรุนแรงเป็นต้น

นโยบายการรับผู้อพยพถือเป็นประเด็นสำคัญทางการเมืองที่นักการเมืองจากแต่ละพรรคให้ความสนใจมากล่าวอ้างเพื่อขยายฐานเสียงสนับสนุนพรรค เพราะพรรคการเมืองส่วนใหญ่มีนโยบายที่ค่อนข้างจะประนีประนอมกับผู้อพยพในขณะที่พรรคแนวร่วมแห่งชาติ (Front National) ซึ่งเป็นพรรคอนุรักษนิยมขวาจัดต่อต้านชาวต่างชาติอย่างสุดโต่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าหลังจากการใช้ความรุนแรงในการจลาจล ค.ศ. 2005 ชาวฝรั่งเศสจำนวนมากเริ่มมีท่าทีไม่พอใจชาวต่างชาติมากยิ่งขึ้น เป็นไปได้ว่า

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

นโยบายที่รุนแรงต่อชาวต่างชาติอาจได้รับความนิยมและจะเป็นประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งในการหาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีที่จะมีขึ้นในเดือนเมษายน 2007 นี้

มาตรการที่เปิดโอกาสให้มีการอพยพเข้าเมืองตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้เองที่กลายมาเป็นระเบิดเวลาทางสังคมของฝรั่งเศสในปัจจุบันซึ่งพร้อมที่จะระเบิดได้ตลอดเวลาหากมีแรงกระตุ้นจากความขัดแย้งเฉพาะหน้า เพราะเมื่อจำนวนของคนงานต่างชาติมากขึ้นจะส่งผลให้ตำแหน่งงานภายในประเทศลดลง และสร้างความไม่พอใจให้กับคนฝรั่งเศสเองที่รู้สึกว่าตนเองถูกผู้อพยพแย่งตำแหน่งงานไปด้วย

ในปัจจุบันฝรั่งเศสถือเป็นหนึ่งในชาติมหาอำนาจของโลก ในแง่เศรษฐกิจ ฝรั่งเศสมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก มีบริษัทข้ามชาติเป็นจำนวนมาก เป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกหรือ G-8 และยังเป็นแกนนำในการจัดตั้งสหภาพยุโรปขึ้นจนประสบความสำเร็จ ในทางการเมืองระหว่างประเทศนั้น ฝรั่งเศสก็อยู่ในระดับแนวหน้าด้วยการเป็นหนึ่งในบรรดาชาติที่มีอาวุธนิวเคลียร์ไว้ในครอบครอง นอกจากนี้ยังเป็นหนึ่งใน 5 สมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง (Security Council) แห่งสหประชาชาติอีกด้วย แต่ในทางสังคม ฝรั่งเศสยังคงประสบกับปัญหาเรื่องเชื้อชาติซึ่งเป็นผลมาจากประวัติศาสตร์ดังได้กล่าวแล้วและปัญหานี้ก็ยังคงเป็นสิ่งที่สร้างความไร้เสถียรภาพในสังคมฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัยนี้เอง

กรอบประณามอดีตกับรัฐธรรมนูญแห่งสหภาพยุโรป

ประเทศฝรั่งเศส ถือได้ว่าเป็นตัวแสดงหลักที่สร้างให้เกิดพลวัตในการบูรณาการสหภาพยุโรป โดยพลวัตนั้นมีทั้งการเป็นตัวเร่งและการเป็นตัวชะงัก เพราะนับตั้งแต่เริ่มต้นมาดูเหมือนว่าฝรั่งเศสจะให้ความสำคัญกับการรวมยุโรปให้เป็นปึกแผ่นภายใต้การนำของฝรั่งเศสเอง (เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง) แต่ในขณะเดียวกัน

การเป็นผู้นำของฝรั่งเศสนั้นก็ได้เป็นตัวขัดขวางการขยายสมาชิกของสหภาพยุโรปด้วย เช่น การที่ประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอโกล ลงมติคัดค้านการเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรถึง 2 ครั้งด้วยกัน จากนั้น บทบาทการเป็นผู้ขัดขวางก็ค่อยๆ จางหายไปเมื่อมีการเปลี่ยนตัวผู้นำ ทว่าในเดือนพฤษภาคม 2005 ได้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สำคัญขึ้นคือการลงประชามติแก่อนิสัญญาจัดตั้งรัฐธรรมนูญแห่งสหภาพยุโรป (Treaty Establishing A Constitution for Europe) คำถามคือเกิดอะไรขึ้นกับประเทศ ฝรั่งเศสผู้ซึ่งครั้งหนึ่งเคยสนับสนุนการบูรณาการยุโรปอย่างเต็มที่

สนธิสัญญาจัดตั้งรัฐธรรมนูญดังกล่าวเกิดจากการประชุมว่าด้วยอนาคตของยุโรปเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญใน ค.ศ. 2002 โดยมีอดีตประธานาธิบดีของฝรั่งเศส คือ วาเลรี ชีสการ์ต เดสแต็ง (Valérie Giscard d'Estaing) เป็นประธาน (จะสังเกตเห็นได้อีกครั้งว่าฝรั่งเศสเล่นบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการบูรณาการเชิงลึกของสหภาพยุโรปอย่างชัดเจน) คณะทำงานดังกล่าวได้พยายามร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อจะช่วยลดความสลับซับซ้อนของสหภาพยุโรปลงและในขณะเดียวกันก็เพิ่มควมมีประสิทธิภาพให้มากขึ้น โดยให้สนธิสัญญามอบดังกล่าวจะเข้าแทนที่บรรดาสถิติสนธิสัญญาที่เคยมีมาทั้งหมด และผนวกกฎบัตรว่าด้วยสิทธิมนุษยชนพื้นฐานแห่งยุโรปเข้าไปด้วย เรียกได้ว่าสร้างให้เกิดกฎหมายแม่บทสูงสุดของสหภาพยุโรปเพียงฉบับเดียวนั่นเอง

ใจความสำคัญของสนธิสัญญาดังกล่าวคือการอธิบายโครงสร้างและการดำเนินงานของสหภาพยุโรป โดยจะต้องมีการปฏิรูปองค์กรบางส่วนเพื่อให้รับกับแรงท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น การแก้ไขระบบการลงคะแนน การจัดตั้งตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศ การปรับโครงการคณะกรรมการสิทธิการยุโรป เป็นต้น โดยการที่สนธิสัญญานับดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ได้นั้นจะต้องได้รับการให้สัตยาบัน (Ratification) จากทุกชาติสมาชิกก่อน ซึ่งในบางประเทศอาจเป็นการให้สัตยาบันโดยผ่านรัฐสภา ส่วนในบางประเทศจะเป็นการให้ประชาชนร่วมกันลงประชามติ (referendum)

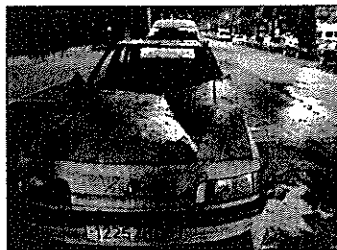
ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2005 ประเทศฝรั่งเศสได้จัดให้มีการลงประชามติ เพื่อให้สัตยาบันกับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ผลปรากฏว่าประชาชนชาวฝรั่งเศสร้อยละ 70 ลงคะแนนไม่เห็นด้วย (ทำให้กลายเป็นข่าวใหญ่ไปทั่วยุโรปและวลีที่ว่า Voter Non กลายเป็นคำยอดนิยม) ผู้เชี่ยวชาญจากหลายสำนักคิดได้วิเคราะห์ปรากฏการณ์ดังกล่าวว่าเกิดจากหลายๆ ปัจจัยรวมกัน เช่น ความไม่เข้าใจรัฐธรรมนูญอย่างถ่องแท้ของชาวฝรั่งเศส ปัญหาการว่างงานภายในประเทศและการแสดงออกถึงความไม่พอใจต่อตัวผู้นำประเทศและรัฐบาลซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาภายในประเทศได้ ฝรั่งเศสจึงกลับกลายเป็นผู้ขัดขวางกระบวนการบูรณาการสหภาพยุโรปอีกครั้งหนึ่ง ในท้ายที่สุดแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจึงยังไม่มีผลใช้บังคับจนถึงปลาย 2006 เพราะยังคงมีอีกหลายประเทศที่ยังไม่สามารถให้สัตยาบันต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้

การจลาจลในประเทศฝรั่งเศส 2005: ที่มาและผลกระทบ

ภาพของการก่อการจลาจลในกรุงปารีสช่วงเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ของปีที่ผ่านมาคงเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาคมระหว่างประเทศ รวมถึงประชาชนชาวฝรั่งเศสเองรู้สึกตกใจและสะท้อนใจเป็นอย่างมาก เพราะจะว่าไปแล้วการจลาจลครั้งใหญ่ๆ ก็ร้างลาจากประเทศฝรั่งเศสมากกว่า 3 ทศวรรษแล้ว กล่าวคือ การจลาจลครั้งล่าสุดที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศสคือการจลาจลของนักศึกษาในกรุงปารีสเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1968 หรือที่เรียกกันว่าเหตุการณ์ Paris Spring หรือ May 1968 เหตุการณ์ครั้งนั้น เริ่มต้นโดยการที่นักศึกษาโรงเรียนให้มีการแก้ปัญหานในมหาวิทยาลัยและต่อมาผู้ใช้แรงงานก็เข้าร่วมประท้วงและเปลี่ยนประเด็นมาเป็นการเรียกร้องให้รัฐบาลของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกล (Charles de Gaulle) ทำการปฏิรูปสังคม (social reform) ฝ่ายรัฐบาลตอบโต้ด้วยการสั่งปิดมหาวิทยาลัยปารีสยิ่งทำให้สถานการณ์รุนแรง

ขึ้น มีผู้บาดเจ็บและถูกจับกุมหลายร้อยราย ผลจากการเดินขบวนประท้วงในครั้งนั้นได้ทำให้เกิด (หรือเกิดพร้อมๆ กับ) การจลาจลของนักศึกษาในหลายๆ ประเทศ เช่น เยอรมนี เม็กซิโก อาร์เจนตินา อิตาลีและสหรัฐอเมริกา เป็นต้น การเดินขบวนในครั้งนั้นจึงถือเป็นการก่อความไม่สงบ (revolutionary unrest) ครั้งยิ่งใหญ่ของศตวรรษที่ 20 ซึ่งเกือบจะถึงขั้นการปฏิวัติโดยเป็นการแสดงออกทางการเมืองของคนฝรั่งเศสทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น แต่แล้วการจลาจลในครั้งนั้นก็จบลงอย่างรวดเร็ว โดยพรรคคอมมิวนิสต์ และสหพันธ์แรงงานได้ช่วยบรรเทาสถานการณ์และขอร้องให้แรงงานกลับเข้าทำงานตามปกติ (จะสังเกตได้ว่าการจลาจลดังกล่าวไม่มีมิติของความขัดแย้งทางเชื้อชาติแต่อย่างใด)

เราอาจจะกล่าวได้ว่าประวัติศาสตร์ได้ซ้ำรอยอีกครั้งเมื่อเกิดการจลาจลเมื่อปลายปีที่ผ่านมา ทว่าประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นก็คือทั่วโลกต่างตระหนักดีว่าการจลาจลครั้งล่าสุดนี้เป็นสัญญาณเตือนครั้งสำคัญถึงความล้มเหลวทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในของประเทศฝรั่งเศส คำถามสำคัญจึงเกิดขึ้นว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไรในฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจที่อยู่ในใจกลางกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป เป็นดินแดนที่ร่ำรวยด้วยอารยธรรม เศรษฐกิจเฟื่องฟูจากการท่องเที่ยว และขึ้นชื่อในเรื่องของแนวความคิดทางการเมืองและสิทธิมนุษยชน

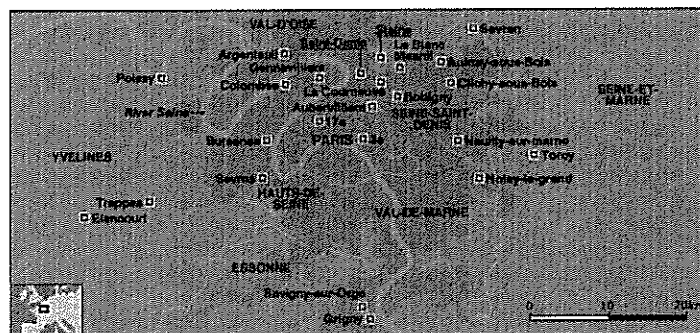
ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

ต้นตอของปัญหาเกิดขึ้นจากกรณีที่ได้ก๊วยรูนีวดำประมาณสิบคนซึ่งเพิ่งเล่นฟุตบอลในสนามใกล้ๆ ย่านคลิชี-ซู-บัว (Clichy-sous-Bois) ชานกรุงปารีสเสร็จและกำลังเดินทางกลับบ้านได้ไปเจอกับตำรวจซึ่งกำลังเดินตรวจตราอยู่ เด็กทั้งกลุ่มจึงวิ่งหนีกระจัดกระจายกันไปคนละทิศทาง โดยเด็กสามคนวิ่งหนีไปทางสถานีรถไฟใต้ดินและสองในสามคนนั้นถูกกระแสไฟฟ้าจากรางรถไฟช็อตจนเสียชีวิต อีกคนหนึ่งรอดตายมาได้ จากการสอบถามเด็กที่รอดชีวิตดังกล่าวทราบความว่าเหตุผลที่เด็กๆ ต้องวิ่งหนีตำรวจก็เพราะพวกเขากลัวการสอบสวน เพราะทุกครั้งที่ถูกจับพวกเขาต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนและอาจถูกกักตัวไว้นานถึง 4 ชั่วโมงที่สถานีตำรวจ บางครั้งผู้ปกครองจะต้องมาพบเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยตนเองก่อนที่จะพวกเขาจะได้รับการปล่อยตัว

การจลาจลเกิดขึ้นในย่านคลิชี-ซู-บัวนั่นเองและแพร่ขยายออกไปยังชานเมืองอย่างรวดเร็ว โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ก่อการจลาจลนั้นมีลักษณะร่วมกันคือเป็นพื้นที่ที่มีผู้คนเชื้อสายอาหรับและแอฟริกันอาศัยอยู่มาก หากเราเดินผ่านไปแถบนั้นจะเห็นบรรดาวัยรุ่นใส่ชุดนั่งอยู่ตามบาทวิถี รถเข็นซูเปอร์มาร์เก็ตจอดอยู่ตามซอกซอย เรียกได้ว่ามีสภาพต่างจากในเมืองลิบบ์ กล่าวกันว่าในย่าน Clichy นั้นไม่มีแม้กระทั่งสถานที่ทำการของรัฐ เขตชานเมืองเหล่านี้ อยู่ห่างจากปารีสเพียงไม่กี่กิโลเมตร แต่ความรู้สึกเห็นทางนั้นมีอยู่สูงมาก นักวิจารณ์บางท่านกล่าวว่าปัญหาเรื้อรังทางสังคมของฝรั่งเศสถูกละเลยและไม่ได้รับการแก้ไขมากกว่า 30 ปีแล้วและมาลงเอยด้วยการใช้ความรุนแรงดังกล่าว เพราะในพื้นที่ที่ถูกเพิกเฉยเหล่านี้ การใช้ความรุนแรงเป็นทางออกเดียวที่จะทำให้รัฐบาลและประชาชนทั่วทั้งประเทศ (อาจจะรวมถึงในต่างประเทศ) ได้หันมาให้ความสนใจและรีบแก้ไขปัญหารื้อรังที่บ่มเพาะมาเป็นเวลานาน

ลักษณะเด่นของเหตุการณ์ครั้งนี้คือการขยายตัวของการจลาจลและการใช้ความรุนแรงในปัจจุบันเป็นไปอย่างมีโครงสร้างมากกว่าการจลาจลในปี 1968 เพราะนวัตกรรมของการติดต่อสื่อสาร วัยรูนีวในการจลาจลปี 2005 สามารถติดต่อกันได้โดยใช้โทรศัพท์มือถือและอีเมล จนในหลายๆ ครั้งกลุ่มวัยรุ่นสามารถรับมือกับการปราบปราม

ของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ รวมถึงรู้ความเคลื่อนไหวของฝ่ายตำรวจ แต่ข้อแตกต่างประการสำคัญของการจลาจลในปี 1968 และ 2005 คือ ในครั้งนี้บรรดานักศึกษาไม่ได้เป็นส่วนหลักของกลุ่มผู้ก่อการจลาจล จนสื่อวิจารณ์การจลาจลในครั้งนี้ว่าเป็นการกระทำที่ร่วมมือกันเป็นอย่างดีและมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า

ระยะเวลาโดยรวมของการก่อการจลาจลคือ 22 วัน มูลค่าความเสียหายอยู่ที่ราว 200 ล้านยูโร การจลาจลดังกล่าวยังสร้างให้ความรู้สึกไม่พึงพอใจชาวมุสลิมและคนผิวดำมากขึ้นเป็นเท่าตัว อย่างไรก็ตาม นักการเมืองส่วนใหญ่ของฝรั่งเศสไม่คิดว่าศาสนาอิสลามจะเป็นตัวปัญหาหลัก แม้จะเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ไม่อาจมองข้ามได้ก็ตาม ในระยะแรกของการจลาจลนั้นองค์กรมุสลิมที่มีบทบาทอย่างเช่น สหภาพองค์กรอิสลามแห่งฝรั่งเศส (The Union of Islamic Organisations of France: UIOF) หรือ สภาครีธาชาวมุสลิมแห่งฝรั่งเศส (The French Council of Muslim Faith: CFCM) ต่างร่วมกันออกบัญญัติทางศาสนา (หรือ *Fatwa*) เพื่อประกาศมิให้ประชาชนมุสลิมเข้าร่วมการจลาจลดังกล่าว อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความกังวลอยู่ว่าในขณะที่ประเทศกำลังระส่ำระสายอยู่นี้ กลุ่มพวกมุสลิมหัวรุนแรงจะฉวยโอกาสในการใช้ความรุนแรงด้วยเหตุที่พวกของตนไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

แนวทางการตอบโต้ของ นิโกลา ซาร์โกซี (Nicolas Sarkozy) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทันทีที่เกิดการจลาจลขึ้นคือการส่งกองกำลังตำรวจเข้าปราบปราม บรรดาผู้ชุมนุมจากกรณี May 1968 ไม่ได้ช่วยย้าเตือนรัฐบาล ฝรั่งเศสเลยว่าการใช้กำลังไม่ใช่ ทางออกที่ดีในการตอบโต้กับกลุ่มผู้ประท้วง เขาส่งกองกำลังต่อต้านจลาจล 17 หน่วยไป ประจำอยู่ทั่วพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ นอกจากนั้นเขายังออกนโยบายให้ชาวต่างชาติที่ถูก จับกุมในการจลาจลถูกส่งตัวกลับประเทศ (deportation) ทั้งนี้ ฝ่ายซ้าย-มารี เลอ แปน (Jean-Marie Le Pen) นักการเมืองขวาจัดผู้เป็นหัวหน้าพรรคแนวร่วมแห่งชาติ (National Front) กล่าวว่าเขาเห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าวและนอกจากนั้นยังต้องการ ให้ผู้ก่อความไม่สงบที่ได้รับการแปลงสัญชาติ (naturalisation) ถูกเพิกถอนสัญชาติ ฝรั่งเศสอีกด้วย

นอกจากมาตรการตอบโต้ของรัฐบาลในช่วงการจลาจลแล้ว หลังจากการ จลาจลผ่านไป นิโกลา ซาร์โกซีรัฐมนตรีมหาดไทยได้ดำเนินการส่งตัวผู้มีส่วนร่วมในการ จลาจลดังกล่าวกลับประเทศ (deportation) โดยเขาได้เสนอให้ส่งตัวชาวต่างชาติกว่า 120 คนกลับประเทศ ทว่าในบางกรณีก็ไม่สามารถดำเนินการได้เพราะผู้ต้องหาเป็นผู้ที่ ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

ด้าน โดมินิก เดอ วิลเป็ง (Dominique de Villepin) นายกรัฐมนตรีของ ฝรั่งเศสเสนอวิธีการแก้ปัญหาสังคมดังกล่าวด้วยการส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชน ที่ด้อยโอกาส กล่าวคือเดิมนั้นระบบการศึกษาของฝรั่งเศสกำหนดให้เด็กอายุตั้งแต่ 16 ปี ต้องเข้าได้รับการฝึกงานอาชีพ แต่ความพยายามครั้งใหม่นี้จะกำหนดให้เริ่มเข้าฝึกงาน อาชีพได้ตั้งแต่อายุ 14 โดยเฉพาะในกรณีของเด็กที่ครอบครัวมีปัญหา และจะเพิ่ม สัดส่วนทุนการศึกษาอีกสามเท่า นอกจากนั้นรัฐบาลจะสนับสนุนกองทุนช่วยเหลือด้านที่ พักอาศัยและการศึกษาสำหรับชุมชนต่างๆ ที่เกิดเหตุ เพราะกองทุนส่วนนี้ถูกตัด งบประมาณลงไปมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยจุดประสงค์สูงสุดของรัฐบาลคือลด ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนลงให้มากที่สุด

ฝ่ายประธานาธิบดีฌัก ชีรัก (Jacques Chirac) เองก็ได้ออกแถลงการณ์เพื่อเรียกร้องให้ชาวฝรั่งเศสหันมาสมัครกัน โดยเขากล่าวว่า “ไม่ว่าเราจะมีต้นกำเนิดมาจากที่ใด เราต่างก็ล้วนเป็นลูกหลานของสาธารณรัฐ” แต่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ว่าการตอบโต้ของเขาเกิดขึ้นช้าไป เพราะการจลาจลผ่านไปแล้วยังถึง 10 วัน ชีรักถึงออกแถลงการณ์ดังกล่าว

สาเหตุของการจลาจล

เราสามารถจำแนกสาเหตุของการก่อจลาจลในประเทศฝรั่งเศสได้ออกเป็นสองส่วนหลักๆ กล่าวคือ

1. สาเหตุสืบเนื่อง (underlying causes) แบ่งย่อยๆ ออกได้เป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1.1. ปัญหาทางเศรษฐกิจ นับว่าเป็นปัจจัยหลักในการกระตุ้นการจลาจลครั้งนี้ เพราะแม้ฝรั่งเศสจะเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม (G-8) และมีรายได้มากมายจากการท่องเที่ยว แต่อัตราการว่างงานของฝรั่งเศสเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปทั้ง 25 ประเทศแล้วอยู่ในลำดับที่ 8 โดยมีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 9.5 (หาก

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

ไม่รวมสมาชิกที่เข้าใหม่อีก 10 ประเทศ จะอยู่ลำดับที่ 2) จากการสำรวจในปี 2003 มีคนว่างงานราว 2.5 ล้านคน โดยชุมชนในแถบพื้นที่ชานเมืองปารีสเป็นบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากการว่างงานมากที่สุดในประเทศ หากพิจารณากันในเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น อัตราการว่างงานของผู้จบการศึกษาชาวฝรั่งเศสอยู่ที่ร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับอัตราการว่างงานของผู้จบการศึกษา เชื้อสายแอฟริกันที่ร้อยละ 26.5 นอกจากนั้นลักษณะเศรษฐกิจของฝรั่งเศสยังคงถูกดำเนินการโดยรัฐเป็นส่วนใหญ่ และแม้จะมีการลงทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากแต่การจ้างงานของบริษัทเหล่านี้ก็ได้ช่วยให้อัตราการว่างงานในประเทศ ฝรั่งเศสลดลง เพราะกฎหมายของรัฐบาลฝรั่งเศสพยายามให้สิทธิกับลูกจ้าง จนบางครั้งก็มากเกินไป เช่นการออกกฎหมายลดชั่วโมงการทำงานจาก 39 เหลือ 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และยังมีรายจ่ายที่นายจ้างจะต้องจ่ายให้เพื่อเข้ากองทุนของลูกจ้างกฎระเบียบดังกล่าวทำให้บริษัทไม่นิยมจ้างแรงงานแต่ใช้เครื่องจักรแทน รัฐบาลของประธานาธิบดีซัค คีร์ค รับปากว่าจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจมานานแล้ว แต่ในทางปฏิบัติแล้วก็ยังไม่สามารถทำได้

1.2 ปัญหาทางศาสนา ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศยุโรปตะวันตกที่มีประชากรมุสลิมอาศัยอยู่มากที่สุด (ราว 5 600 000 ล้านคน สถิติปี 2002) แต่ดูเหมือนว่ารัฐบาลฝรั่งเศสจะมีนโยบายที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมต่อคนต่างศาสนา แม้ว่าการนโยบายแยกศาสนาออกจากกิจการของรัฐ (secularism) จะถูกเข้าใจโดยรัฐบาลฝรั่งเศสว่าเป็นความพยายามที่จะช่วยให้ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาลดลง แต่ในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นกลับตรงกันข้าม การออกกฎหมายห้ามสตรีชาวมุสลิมสวมใส่ผ้าคลุมศีรษะ (headscarf) ในปี 2004 กลับทำให้พลเมืองต่างศาสนา รู้สึกว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งสิทธิในการแสดงออกซึ่งเสรีภาพทางศาสนา อีกทั้งหลังเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมตึกเวิร์ลเทรด ในปี 2000 ท่าทีของฝรั่งเศสยังทำให้บรรดาคนมุสลิมในฝรั่งเศสรู้สึกเป็นกังวลเพราะภาพลักษณ์ของมุสลิมกลับเป็นลบ โลกอาหรับถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้นิยมความรุนแรง

ดังนั้นจะว่าไปแล้วศาสนาอิสลามจึงมิใช่สาเหตุ แต่ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามต่างหากที่เป็นต้นเหตุอันแท้จริงของความขัดแย้ง

1.3. ปัญหาการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ นับเป็นแรงกระตุ้นสำคัญอีกประการหนึ่งเบื้องหลังการก่อความไม่สงบครั้งนี้ ประเทศฝรั่งเศสเป็นบ้านของลูกครึ่งเชื้อสายแอฟริกันจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่คนเหล่านี้มาจากประเทศในทวีปแอฟริกาที่เคยเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส เช่น แอลจีเรีย โมร็อกโก และตูนิเซีย เป็นต้น บรรดาพลเมืองฝรั่งเศสที่มีเชื้อสายอาหรับและแอฟริกัน (หรือที่โดยรวมเรียกกันว่าเป็นคนผิวดำ ผมหยิก) เหล่านี้ยังคงถูกเลือกปฏิบัติอยู่อย่างมากใน ฝรั่งเศส มีนักศึกษาผิวดำสำเร็จการศึกษาใหม่จำนวนมากแต่ประสบปัญหาเพราะไม่สามารถหางานทำได้เท่าเทียมกับพลเมืองผิวขาวของฝรั่งเศส พลเมืองผิวดำเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นผู้สร้างปัญหาให้กับประเทศและมีรายงานว่าคนเหล่านี้มักถูกนายจ้างรังแก ในหลายกรณีมีรายงานว่าผู้สมัครงานที่มีชื่อแบบอาหรับมักถูกปฏิเสธงาน และผู้ชายผิวดำจะมีโอกาสในการได้งานทำน้อยกว่าผู้หญิงผิวดำ เป็นต้น

1.4. ปัญหาในการบูรณาการคนต่างชาติ ประเทศฝรั่งเศสนับว่าเป็นประเทศหนึ่งในยุโรปที่ประกอบด้วยคนหลากหลายเชื้อชาติ ในปี 2000 มีสัดส่วนคนต่างชาติอยู่ราวสามล้านคน แต่ปัญหาในข้อสองและสามส่งผลให้การบูรณาการคนต่างชาติเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะนอกจากความคิดของคนฝรั่งเศสเองที่มีอคติกับคนผิวดำและ

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

คนต่างชาติที่เป็นปัญหาแล้ว ยังต้องไม่ลืมพิจารณาด้วยว่าในหลายๆ ครั้งคนต่างชาติเหล่านี้หรือคนที่เป็นลูกครึ่งเองก็รู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของฝรั่งเศส ทำให้ในการบูรณาการของรัฐบาลจะแข็งแกร่งเกินไป เรอเน่ เดอแกลร์ (René Declercq) ซึ่งเป็นหนึ่งในที่ปรึกษาของพรรคแนวร่วมแห่งชาติ (National Front) ให้ความเห็นว่าในประเทศฝรั่งเศสนั้นการบูรณาการถือเป็นสิ่งสำคัญโดยกล่าวย้าว่า "หากคุณไม่ต้องการบูรณาการก็จงอย่าหวังความช่วยเหลือใดๆจากฝรั่งเศส" (เป็นที่แน่นอนว่าการบูรณาการเข้ากับสังคมฝรั่งเศสนั้นต้องอาศัยกุญแจสำคัญ คือ ความรู้ภาษาฝรั่งเศส ผู้ที่ไม่ได้เรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสคงไม่สามารถเข้ากับสังคมฝรั่งเศสได้ง่ายๆ นี่จึงเป็นเหตุผลให้ในยุคหลังๆ ผู้อพยพเพิ่มให้ลูกหลานของตนเรียนภาษาฝรั่งเศสมากขึ้น)

2. สาเหตุเฉพาะหน้า (immediate cause) ก็คือการเสียชีวิตของวัยรุ่นฝรั่งเศส ผิดำเชื้อสายอาหรับและแอฟริกัน อันเป็นแรงปะทุสำคัญที่ทำให้ระเบิดเวลาทางสังคมที่คุกรุ่นมานานระเบิดขึ้น

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในการจลาจล (Chronology of main events)

วันที่	เหตุการณ์
25 ตุลาคม	เมื่อนิโกลา ซาร์โกซี (Nicolas Sarkozy) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (Interior Minister) เดินทางไปตรวจดูการปรับใช้มาตรการใหม่ในการรับมือกับการใช้ความรุนแรงในแถบอาร์ชีองเตย (Argenteuil) ซึ่งอยู่ชานกรุงปารีส เขาก็ถูกขว้างปาด้วยก้อนหินและขวดแก้ว เขาใช้ถ้อยคำรุนแรงวิจารณ์กลุ่มผู้ใช้ความรุนแรง เช่น พวก 'เนื้อเยื่อที่ตายแล้ว' (gangrene) 'ฝูงชนไร้ระเบียบ' (rabble) 'พวกเศษเดนมนุษย์' (scum) เป็นต้น
27 ตุลาคม	วัยรุ่นสองคน คือ ซิด เบ็นนา (Zyed Benna) อายุ 17 ปีเชื้อสายตูนิเซียและบูนา ทราออร์ (Bouna Traore) อายุ 15 ปีเชื้อสายมาลี ถูกกระไฟฟ้าช็อตเสียชีวิตหลังจากพยายามปีนรางรถไฟใต้ดินในแถบคลิชี-บูว์ (Clichy-sous-Bois)

	ซานกรุงปารีส ส่วน มูติน อัลตัน (Muhttin Altun) เพื่อนวัยรุ่นอายุ 15 ปี เชื้อสายตุรกกีอีกคนหนึ่งถูกไฟฟ้าช็อตเช่นกันแต่ไม่เสียชีวิต ผู้พบเห็นเหตุการณ์กล่าวว่าวัยรุ่นทั้งสองพยายามหลบหนีการจับกุมของตำรวจ ในขณะที่ฝ่ายตำรวจปฏิเสธ อย่างไรก็ตามก็ตีข่าวการเสียชีวิตของวัยรุ่นทั้งสองคนได้เป็นชนวนให้เกิดการจลาจลในย่านชุมชนที่มีประชากรเชื้อสายอาหรับและแอฟริกัน เป็นผลให้ยานพาหนะ 15 คันถูกวางเพลิงเสียหาย
29 ตุลาคม	ในขณะที่การก่อความไม่สงบค่อยๆ ขยายตัวไปสู่ย่าน แซน-แซ็ง-เดอนี (Seine-Saint-Denis) ก็มีการเดินขบวนเพื่อระลึกถึงการเสียชีวิตของซิดและมูนาในย่านคลีซี-ซู-บัว โดยผู้ร่วมไว้อาลัยต่างสวมเสื้อยืดซึ่งเขียนข้อความว่า 'ตายแบบไร้ค่า' (Dead for nothing)
30 ตุลาคม	นิโกลา ซาร์โกซีไม่พอใจการจลาจลและสั่งให้กำลังสนับสนุนของตำรวจเข้าไปในย่านคลีซี-ซู-บัว ฝ่ายอะซุ เบอากัก (Azouz Begag) รัฐมนตรีที่รับผิดชอบเรื่องโอกาสที่เท่าเทียมกัน (equal opportunities) และนักการเมืองคนอื่นต่างประณามการใช้คำพูดที่รุนแรงของซาร์โกซี ส่วนการปะทะกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ก่อจลาจลทำให้ระเบิดแก๊สน้ำตาของตำรวจปรบจลาจลระเบิดขึ้นในสุเหร่าในย่านดังกล่าว ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะตั้งใจหรือไม่ก็ตามเหตุการณ์ดังกล่าวก็ส่งผลให้ความโกรธแค้นรุนแรงมากขึ้น
1 พฤศจิกายน	โดมินิก เดอ วิลเลเปิน (Dominique de Villepin) นายกรัฐมนตรีของฝรั่งเศสให้คำมั่นว่าจะมีการสอบสวนอย่างละเอียดเกี่ยวกับการเสียชีวิตของวัยรุ่นทั้งสองคนและจะเข้าปรึกษากับครอบครัวของผู้เสียชีวิตทั้งสอง แต่การจลาจลก็ยังขยายตัวออกไปยังย่านอื่นๆ ในแถบกรุงปารีส
2 พฤศจิกายน	กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเจ้าใจมตีสถานีตำรวจในแถบโอลเน-ซู-บัว (Aulnay-sous-Bois) ตำรวจถูกยิงได้รับบาดเจ็บที่ ลา กูร์เนอฟ (La Courneuve) และรถยนต์กว่า 177 คันถูกเผาทำลาย
3 พฤศจิกายน	การใช้ความรุนแรงขยายตัวออกไปยังเมืองดิง (Dijon) ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของปารีส และยังแพร่ไปสู่ทางตอนใต้และตะวันตก โดยมีรถยนต์ราว 400 คันถูกเผาทำลาย

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

6 พฤศจิกายน	ประธานาธิบดีฌัก ชีรัค (Jacques Chirac) ให้สัญญาว่าจะทำให้ประเทศกลับสู่สภาวะปกติอีกครั้งหลังจากการประทุหมักกับบรรดาคนแรรฐมนตรี แต่หลายคืนหลังจากนั้นกลับตามมาด้วยการจลาจลที่รุนแรงกว่าเดิม โดยมีรถยนต์ถูกเผากว่า 1,500 คัน และมีผู้ก่อความไม่สงบถูกจับกุมราว 400 คน ตำรวจสองนายได้รับบาดเจ็บสาหัสในการปะทะกันที่ยานกรินีย์ (Grigny) ชานกรุงปารีส
7 พฤศจิกายน	นายฌ็อง-ฌัก เลอ เชอเนด็อง (Jean-Jacques Le Chenadec) วัย 61 ปี เสียชีวิตจากอาการบาดเจ็บในการปะทะกับตำรวจในเมืองสแต็ง (Stains) ในย่านแซน-แซ็ง-เดอนี (Seine-Saint Denis) สื่อมวลชนฝรั่งเศสประกาศว่าเขาเป็นผู้เสียชีวิตรายแรกในการก่อจลาจลครั้งนี้ นับเป็นจุดสูงสุดของการจลาจล
8 พฤศจิกายน	คณะรัฐมนตรีอนุมัติการใช้อำนาจฉุกเฉินในการรับมือกับการก่อความไม่สงบ ซึ่งภายใต้อำนาจดังกล่าวเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสามารถประกาศภาวะฉุกเฉิน (เคอร์ฟิว) และจำกัดการเคลื่อนไหวของประชาชนได้ นับเป็นครั้งแรกที่กฎหมายจากปี 1955 ถูกนำมาปรับใช้ในประเทศฝรั่งเศส ฝ่ายผู้ประท้วงตอบโต้รัฐบาลด้วยการเผารถยนต์อีกกว่า 1,173 คัน มีผู้ถูกจับกุม 330 คน และตำรวจได้รับบาดเจ็บ 12 นาย
9 พฤศจิกายน	การใช้อำนาจฉุกเฉินมีผลบังคับใช้นับจากเวลาเที่ยงคืนในเมืองต่างๆ ราว 30 เมือง รวมถึงปารีสและชานเมือง ส่วนเมือง อาเมียง (Amiens) ทางตอนเหนือถือเป็นเมืองแรกที่ประกาศเคอร์ฟิว ฝ่ายตำรวจแถลงว่าการใช้ความรุนแรงลดลง แม้ว่ายังคงมีเหตุการณ์ก่อความไม่สงบทั่วประเทศก็ตาม
11 พฤศจิกายน	รัฐบาลประกาศห้ามการชุมนุมสาธารณะที่เสี่ยงต่อการส่งเสริมการก่อความไม่สงบในกรุงปารีส จากเวลา 9.00 น. ของวันเสาร์ที่ 12 ถึงเวลา 7.00 น. ของวันอาทิตย์ที่ 13 ส่วนในเมืองอาเมียง (Amiens) ผู้ก่อความไม่สงบโจมตีโรงไฟฟ้าหลายแห่งทำให้เกิดไฟดับในตอนเหนือของเมือง
12 พฤศจิกายน	หลายชั่วโมงก่อนที่การประกาศเคอร์ฟิวจะเริ่มขึ้นในเมือง ลียง (Lyon) ตำรวจปราบจลาจลยิงแก๊สน้ำตาเพื่อสลายฝูงชนในจัตุรัสเบลคูร์ (Place Bellecour) นับเป็นการจลาจลครั้งแรกในใจกลางเมืองลียง และในช่วงกลางคืนมีสถานรับเลี้ยงเด็กย่านการปองทราส (Carpentras) ถูกวางเพลิง

14-15 พฤศจิกายน	ในเมืองแซ็งต์-เตเตียน (Saint-Étienne) รถประจำทางราว 18 คันถูกเผา รถยนต์ถูกเผาทั่วประเทศรวม 215 คัน สู่เหราแห่งเมืองแซ็งต์-ชามง (Saint-Chamond) ถูกโจมตีด้วยระเบิด 3 ลูก แต่ความเสียหายไม่มากนัก
16 พฤศจิกายน	เกิดการจลาจลในเมืองทางตอนเหนือของกัวเดอลูป (Guadeloupe) ซึ่งเป็นหนึ่งในเขตปกครองโพ้นทะเลของ ฝรั่งเศสแถบทะเลแคริบเบียน กลุ่มวัยรุ่นเผา รถยนต์ 2 คัน ตั้งสิ่งกีดขวางถนน และยิงปืนลูกซองเข้าใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ
17 พฤศจิกายน	สำนักงานตำรวจแห่งฝรั่งเศสออกแถลงการณ์รายงานว่า สถานการณ์ได้เข้าสู่สภาวะปกติเรียบร้อยแล้ว และรายงานถึงความเสียหายอันเกิดจากการจลาจลดังกล่าว
18 พฤศจิกายน	เกิดการจลาจลขึ้นหลังเทศกาลไวน์ในเมืองเกรอน็อบล์ (Grenoble) โดยฝูงชนได้ขว้างปาก้อนหินและขวดแก้วเข้าใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งผลให้วัยรุ่น 16 คน และตำรวจ 17 นายได้รับบาดเจ็บ แหล่งข่าวอ้างว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการเลียนแบบผู้ก่อการจลาจลในเขตชานเมือง

จุดสำคัญที่ได้รับผลกระทบโดยตรง (Key flashpoints)

Aulnay-sous-Bois: เจ้าหน้าที่ตำรวจถูกยิง รถยนต์และร้านค้าถูกเผา

Dijon, Marseille, Nice และ Strasbourg: ล้วนเป็นเมืองใหญ่ที่การจลาจลเกิดต่อเนื่องมาจากการจลาจลในกรุงปารีส

เขต 3 และเขต 17 ในกรุงปารีส: รถยนต์หลายคันถูกเผาทำลายในบริเวณใจกลางเมืองในคืนวันที่ 5 และ 6 พฤศจิกายน

Grigny: การปะทะกันระหว่างผู้ก่อการจลาจลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในวันที่ 6-7 พฤศจิกายน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บ 10 นาย โดย 2 นายได้รับบาดเจ็บสาหัส

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

Saint-Étienne: โรงเรียน 2 แห่งและรถประจำทาง 1 คันถูกลอบวางเพลิง ช่วงวันที่ 6-7 พฤศจิกายน

Raincy: ประกาศภาวะฉุกเฉิน (เคอร์ฟิว) ในวันที่ 7 หลังจากเกิดการจลาจลรุนแรง

Stains: ชายอายุ 61 ปี เสียชีวิตจากอาการบาดเจ็บหลังจากการปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

Toulouse: การจลาจลต่อเนื่องในวันที่ 7 และ 8 พฤศจิกายน มีรถประจำทางหลายคันถูกเผา

Lille: สถานรับเลี้ยงเด็กถูกเผา รถยนต์ถูกเผาทำลาย

Bordeaux: สำนักงานตัวแทนจ้างงานถูกโจมตีด้วยระเบิดในวันที่ 7-8 พฤศจิกายน รถยนต์ถูกระเบิดทำลายในช่วงคืนวันที่ 8-9 พฤศจิกายน

Lyon: การขนส่งสาธารณะถูกปิดหลังจากการโจมตีที่สถานีรถไฟด้วยระเบิด ช่วงวันที่ 8-9 พฤศจิกายน

สถิติจากการจลาจลในประเทศฝรั่งเศส ค.ศ. 2005

- ผู้เสียชีวิต 1 คน
- เมืองที่ได้รับผลกระทบ 274 เมือง
- รถยนต์ถูกเผาทำลาย 8,973 คัน
- ผู้ก่อจลาจลถูกจับกุม 2,888 คน
- ผู้ก่อจลาจลถูกพิพากษาลงโทษ 17 คน
- ตำรวจและพนักงานดับเพลิงได้รับบาดเจ็บ 126 นาย
- มูลค่าความเสียหายราว 200 ล้านยูโร

นอกจากความเสียหายภายในประเทศเหล่านี้แล้ว การจลาจลดังกล่าวยังส่งผลกระทบไปยังประเทศเพื่อนบ้านของฝรั่งเศส เช่น เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก เยอรมนี กรีซ สเปน และสวิตเซอร์แลนด์ อีกด้วย กล่าวคือในประเทศต่างๆ เหล่านี้ได้เกิดการจลาจลขนาดเล็กขึ้นกระจายเป็นหย่อมๆ ส่วนใหญ่เป็นการเผารถยนต์ซึ่งมีมูลค่าความเสียหายไม่มากนัก (เมื่อเทียบกับกรณีของฝรั่งเศส)

การปฏิรูปนโยบายการรับมือขบวนการ 2005

แต่เดิมนั้น รัฐบาลฝรั่งเศสมีท่าทีที่ค่อนข้างประนีประนอมในด้านนโยบายเกี่ยวกับผู้อพยพเข้าเมือง ทว่าการจลาจลใน 2005 ทำให้รัฐบาลฝรั่งเศสรับปฏิรูปนโยบายเกี่ยวกับผู้เข้าเมืองเสียใหม่ สาระโดยสังเขปของกฎหมายใหม่มีดังต่อไปนี้

- การเพิ่มความเข้มงวดของมาตรการผ่านแดน
- ให้มีตำรวจเกี่ยวกับกิจการผู้อพยพเข้าเมืองโดยเฉพาะ
- ให้รัฐบาลกลางมีหน่วยงานดูแลเกี่ยวกับผู้เข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย
- จัดทำรายชื่อประเทศที่ 'ปลอดภัย' ซึ่งพลเมืองของประเทศนี้จะได้รับการพิจารณาในลำดับต้นเมื่อมีการร้องขอการลี้ภัย

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

นอกจากนั้นท่าทีของรัฐมนตรีมหาดไทยเกี่ยวกับปัญหาผู้อพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายยิ่งทวีความเข้มงวดมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากข่าวเมื่อกลางเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2005 ได้เกิดการกวาดล้างชาวต่างชาติขึ้นโดยมีการใช้กำลังตำรวจกว่า 500 นายในการบุกเข้าตรวจค้นที่พักอาศัยซึ่งแต่เดิมเคยเป็นที่พักของมหาวิทยาลัยในย่านกาซอง (Cachan) ชานกรุงปารีสและพบว่าผู้อพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายราว 500 คน และมีมาตรการในการจัดการกับผู้อพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนี้คือการจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย และอาจรวมถึงการส่งตัวกลับประเทศ (deportation) ด้วย

กฎหมายว่าด้วยการจ้างงานครั้งแรก (First Employment Contract) 2006

ดูเหมือนว่าสถานการณ์ทางการเมืองของฝรั่งเศสยังไม่ทันจะสงบดี ก็ต้องมีเหตุการณ์วุ่นวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อรัฐบาลพยายามจะออกกฎหมายฉบับใหม่เพื่อแก้ไขปัญหามาตรการในการจลาจลปลายปี ค.ศ. 2005 และการว่างงานราว 26% ของเด็กวัยรุ่น ภาษาฝรั่งเศสเรียกกฎหมายฉบับดังกล่าวว่า 'Contrat Première Embauche' (หรือ CPE) ใจความหลักของกฎหมายฉบับดังกล่าวคือการให้สิทธิแก่นายจ้างในการได้ลูกจ้างที่มีอายุต่ำกว่า 26 ปีออกจากงานได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลให้ทราบในช่วงทดลองงาน 2 ปีแรก (probation) รัฐบาลมีเจตนากระตุ้นให้นายจ้างจ้างงานลูกจ้างที่มีอายุต่ำกว่า 26 ปีโดยมีการลดภาษีและให้ความยืดหยุ่นกับนายจ้างมากขึ้น และยังคาดหวังว่าวัยรุ่นจะมีโอกาสในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน กฎหมายดังกล่าวผ่านการรับรองโดยรัฐสภาเมื่อต้นปี 2006 โดยการผลักดันของนายกรัฐมนตรีโดมินีก เดอวิลเบียง ทว่ากลับถูกต่อต้านโดยประชาชนและกลุ่มนักศึกษาวัยรุ่นทั่วประเทศกว่า 3 ล้านคน โดยกฎหมายดังกล่าวได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการส่งเสริมให้นายจ้างมีอำนาจเหนือลูกจ้างมาก

ขึ้นและสามารถใช้เป็นสิ่งกดดันลูกจ้าง (เช่น การลดค่าแรง การล่งละเมิดทางเพศ เป็นต้น)³ การประท้วงเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2549 และดำเนินเรื่อยมาจนถึงเดือนเมษายน ทำให้มหาวิทยาลัยปารีสต้องปิดการเรียนการสอนกว่า 1 สัปดาห์ โดยประธานาธิบดีซิร์คจึงตัดสินใจยกเลิกกฎหมายดังกล่าวในวันที่ 10 เมษายน ค.ศ. 2005 และแก้ไขกฎหมายดังกล่าวโดยการเพิ่มมาตรการใหม่ๆ เข้าไปเพื่อพยายามหาทางประนีประนอม

อนาคตของประเทศฝรั่งเศส

ในปัจจุบันนี้การเมืองของฝรั่งเศสเริ่มเข้าสู่สภาวะพลิกผัน และความพยายามในการปฏิรูประบบการเมืองคงจะเป็นไปได้ยาก ดังจะเห็นได้จากลักษณะการบริหารราชการในสมัยสาธารณรัฐที่ 5 (the fifth Republic นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1958 ซึ่งเป็นปีแห่งการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปีดังกล่าวเป็นต้นมา) กล่าวคือ การปกครองของฝรั่งเศสเป็นแบบกึ่งรัฐสภากึ่งประธานาธิบดี แต่อำนาจผูกขาดอยู่ที่ประธานาธิบดีเป็นหลัก การเลือกตั้งประธานาธิบดีซึ่งจัดขึ้นในปี 2002 สะท้อนให้เราเห็นอย่างชัดเจนว่าทิศทางทางการเมืองของคนฝรั่งเศสเริ่มไม่นิยมสายกลาง เพราะในการเลือกตั้งผู้สมัครจากพรรคฝ่ายขวาจัด (คือ ซ็อง-มารี เลอ แปง [Jean-Marie Le Pen] จากพรรค Front National) ได้รับคะแนนเสียงเป็นลำดับที่ 2 ในขณะที่ผู้สมัครจากพรรคฝ่ายซ้าย (คือ อาร์เลต ลากีเย [Arlette Laguiller] จากพรรค Lutte Ouvrière) อยู่ในลำดับที่ 5 ซึ่งความนิยมอย่างสูงในสองพรรคซึ่งมีอุดมการณ์รุนแรง (extreme) ไม่เคยปรากฏอย่างชัดเจนมาก่อนตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา และที่สำคัญคือความ

³ Wikipedia, First Employment Contract in

<http://en.wikipedia.org/wiki/Contrat-prem%C3%A9re-embauche> สืบค้นวันที่ 22 สิงหาคม 2549.

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

นิยมในแนวคิดสุดโต่งของสังคมฝรั่งเศสอาจจะทำให้สังคมไม่สามารถหาจุดสมานฉันท์หรือความเห็นพ้องกันได้ง่ายๆ⁴

นอกจากนั้นการแก้ไขปัญหาสังคมของฝรั่งเศสก็ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะปัญหาที่ผู้อพยพส่วนใหญ่พบเจอคือปัญหาทางวัฒนธรรม (cultural difficulties) เช่น ศาสนา มาตรฐานความประพฤติ และโครงสร้างอำนาจภายในครอบครัวซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ในประเทศเดิมของตน ผู้อพยพส่วนใหญ่สามารถเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ได้โดยการสร้างอัตลักษณ์ (identity) ใหม่สำหรับตนเอง ซึ่งช่วยบูรณาการอัตลักษณ์เดิมเข้ากับสังคมฝรั่งเศส เช่น กลุ่มเบอर्स (Beurs) ซึ่งเป็นวัยรุ่นแอฟริกันเกิดจากพ่อแม่ที่อพยพเข้ามาอยู่ในฝรั่งเศสพวกกลุ่มนี้จะไม่ละทิ้งมาตรฐานทางวัฒนธรรมเดิมของตน เช่น ศาสนาอิสลาม และภาษาอารบิก นอกจากนี้ยังสามารถพูดภาษาฝรั่งเศสและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมฝรั่งเศสได้อย่างไม่มีปัญหา แต่ก็ยังมีคนอื่นอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถ (และไม่ยินดีที่จะ) ปรับตัวให้เข้ากับสังคมฝรั่งเศส ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหา เพราะท้ายที่สุดแล้วความมีอัตลักษณ์สูง รวมถึงความรู้สึกที่ว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศที่ตนเองเป็นพลเมือง (หรือการกลายเป็นคนแปลกแยกในประเทศของตนเอง - alienation) ของบรรดาชาวต่างชาติ ต่างศาสนาที่อาศัยอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ไม่ว่าจะเกิดจากการเลือกปฏิบัติหรือเหตุผลส่วนตัวใดก็ตาม จะค่อยๆ สัมผัสเป็น ‘ความคับข้องใจและวิกฤตด้านอัตลักษณ์’ ในที่สุด (อันเป็นที่มาของการใช้ความรุนแรงหรือการก่อการร้าย) เพราะแม้จะได้รับความเป็นพลเมืองและได้รับการศึกษาแบบตะวันตก แต่กลับถูกปฏิบัติด้วยมาตรฐานที่ต่างไป สิ่งนี้เองที่นำมาซึ่งต้นตอของปัญหาทางสังคมในปัจจุบันของฝรั่งเศส อาจกลายเป็นจุดแตกหักของสังคมได้

⁴ Nicolas de Boisgrollier, *The Challenge of Reforming France* in <http://www.brookings.edu/fp/cuse/analysis/index.htm> สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2549.

สู่การเลือกตั้งใน 2007: ตัวกำหนดทิศทางของอนาคต

ประธานาธิบดีซัค ซึ่งกำลังจะหมดวาระการดำรงตำแหน่งสมัยที่สองของเขาในปี 2007 ที่กำลังจะถึงนี้ และรัฐบาลฝรั่งเศสได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีรอบแรกขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 22 เมษายน และรอบที่สองในวันอาทิตย์ที่ 6 พฤษภาคม โดยที่หากการเลือกตั้งในรอบแรกนั้นไม่มีผู้สมัครคนใดได้รับเสียงข้างมาก ก็จะต้องนำเอาผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงสูงที่สุด 2 คน มาแข่งขันกันต่อในรอบที่สอง เพื่อหาผู้ชนะต่อไป

การเลือกตั้งครั้งนี้จะเป็นจุดพลิกผันสำคัญอีกครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์การเมืองของฝรั่งเศส มีนักการเมืองหลายคนที่ได้รับกระแสความนิยม อาทิ นาย นิโกลา ซาร์โกซี รัฐมนตรีมหาดไทยคนปัจจุบัน และซ็อง-มารี เลอแปน จากพรรคแนวร่วมแห่งชาติ เซโกแลน ร็วาล (Ségolène Royal) และโลรองต์ ฟาบีอุส (Laurent Fabius) จากพรรคสังคมนิยม อาร์เลต ลากีเย (Arlette Laguiller) จากพรรคแรงงาน (Lutte Ouvrière) นอกจากนี้ยังมีผู้ลงสมัครอีกมาก รวมถึงประธานาธิบดีซัค และนายกรัฐมนตรีโคมินิกเองด้วย

ทิศทางการเมืองคงจะพลิกผันไปได้หลายอย่าง หากประธานาธิบดีซัคได้รับเลือกให้เป็นประธานาธิบดีต่ออีกสมัยหนึ่งก็คงสามารถคาดเดาได้ว่าปัญหาที่เคยมีอยู่คงไม่สามารถจะสะสางได้ง่ายๆ และอาจจะยิ่งทำให้ปัญหาเหล่านั้นทวีความรุนแรงมากขึ้น อย่างไรก็ตามเราไม่อาจแน่ใจได้ว่าหากฝรั่งเศสได้ประธานาธิบดีหน้าใหม่ เลือดใหม่ ไฟแรง จะทำให้สถานการณ์ต่างๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น

เราก็คงได้แต่คาดหวังว่าการเลือกตั้งประธานาธิบดีที่จะเกิดขึ้นนี้จะทำให้ฝรั่งเศสได้ผู้นำคนใหม่ที่เข้าใจปัญหาทางสังคมของฝรั่งเศสลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และพร้อมที่จะแก้ปัญหาที่สั่งสมมานานเพื่อให้คนหลากหลายเชื้อชาติและศาสนาสามารถอยู่รวมกันได้อย่างสันติ

ฝรั่งเศสในยุคร่วมสมัย: จากจักรวรรดิสู่ความแตกแยกของสังคม?

นอกจากนี้ชาวฝรั่งเศสทุกคนต้องตระหนักร่วมกันว่าปัญหาสังคมที่กำลังเกิด
อยู่นั้นต้องการการปฏิรูป และการปฏิรูปไม่ได้นำมาซึ่งผลร้ายเสมอไป

“เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ” (Liberté, Égalité, Fraternité) อันเป็น
คำขวัญของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะสามารถบรรลุผลในทางปฏิบัติได้หรือไม่ เราคงต้อง
จับตามดูอย่างใกล้ชิดต่อไป...

ไอณาสร้ออวอ

Ministère des Affaires Étrangères. (2005). France. Paris: La Documentation Française.

สารนุกรมเสรีออนไลน์	http://en.wikipedia.org
หนังสือพิมพ์รายวันของฝรั่งเศส	http://www.lemonde.fr
หนังสือพิมพ์รายวันของฝรั่งเศส	http://www.lefigaro.fr
ข่าวรอบโลก	http://news.bbc.co.uk
สถาบันศึกษายุโรปและสหรัฐอเมริกา	http://www.brookings.edu
สถาบันสถิติและการศึกษา ด้านเศรษฐศาสตร์ของฝรั่งเศส	http://www.insee.fr
การเลือกตั้งประธานาธิบดี	http://www.presidentielle-2007.net

**“...What did the British anticipate from
this problematical warfare ? ...”**